

Gesta Wulinensis och iriska krönikor

Andreas Oxenstierna

29 januari 2022

- **Gesta Wulinensis** (GW) enligt boken "Vikingakungens gulds katt"
Första delen av GW är enligt texten skriven av Avico på 990-talet.
Översatt från latin till polska ca 1963, från polska till svenska 2020.
- **Annals of the Four Masters** (AFM) <https://research.ucc.ie/celt/document/T100005B>
Enligt https://en.wikipedia.org/wiki/Annals_of_the_Four_Masters
"The annals are mainly a compilation of earlier annals, although there is some original work. They were compiled between 1632 and 1636"
- **The Annals of Ulster** (AU) <http://research.ucc.ie/celt/document/T100001A>
Enligt https://en.wikipedia.org/wiki/Annals_of_Ulster "The entries up to 1489 AD were compiled in the late 15th century by the scribe Ruaidhrí Ó Luinín, Entries up to the mid-6th century are retrospective, drawing on earlier annalistic and historical texts, while later entries were contemporary, based on recollection and oral history."
Många andra iriska krönikor finns tillgängliga under <http://research.ucc.ie/celt/list>
Jag har inte hittat några kommentarer till översättningarna från iriska/latin till engelska.

917

GW avsnitt 3 sid 330-331 (för år 948)

Tuka, lika modig i striden som sin far, som fick sin rikedom och smeknamn i strid med ett seniorlag under kung Sitric Caech från den mäktiga Imairi-familjen. Han blev berömd särskilt i den blodiga rättegången under Herrens år 917 när han personligen dödade kung Ugair, son till Ailella, kung av landet Laigini.

polska "rozprawie" betyder rättegång enligt <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/polish-english/rozprawa>

AFM M915.6 <https://research.ucc.ie/celt/document/T100005B#Annal.13>

This they did, and continued the siege until Sitric, the grandson of Imhar, and the foreigners, gave the battle of Ceanfuaith to the Leinstermen, wherein six hundred were slain about the lords of Leinster, together with the king Ugair, son of Ailell.

AU U917.3

Niall son of Aed, king of Ireland, led an army of the southern and northern Uí Néill to Munster to make war on the heathens. He halted on the 22nd day of the month of August at Topar Glethrach in Mag Feimin. The heathens had come into the district on the same day. The Irish attacked them between the hour of tierce and midday and they fought until eventide, and about a hundred men, the majority foreigners, fell between them. Reinforcements(?) came from the camp of the foreigners to aid their fellows. The Irish turned back to their camp in face of the last reinforcement, i.e. Ragnall, king of the dark foreigners, accompanied by a large force of foreigners. Niall son of Aed proceeded with a small number against the heathens, so that God prevented a great slaughter of the

others through him. After that Niall remained twenty nights encamped against the heathens. He sent word to the Laigin that they should lay siege to the encampment from a distance. They were routed by Sitriuc grandson of Ímar in the battle of Cenn Fuait, where five hundred, or somewhat more, fell. And there fell too Ugaire son of Ailill, king of Laigin, Mael Mórda son of Muirecán, king of eastern Life, Mael Maedóc son of Diarmait, a scholar and bishop of Laigin, Ugrán son of Cennéitig, king of Laíges, and other leaders and nobles.

947

GW avsnitt 2 sid 330

I början av sommaren, strax efter Johannes döparens dag, samlade kung Konut sina trupper och drog ut på en expedition för att rädda sin fars svärson Olarf Sigtrigson, som skamligt berövats makt och tron av sin kusin Blacair Guthfritson i ett land som heter Leighten eller Leinster. Konut tog med sig 27 skepp tillsammans med sin bror Harald, däribland 9 av Haralds från Selund, och de förenades av skeppen med Hakans, bror till Eric, trupper från Norregi, och de gav sig iväg med 3000 soldater och förråd av mat och vatten i 14 dagar, vilket var helt tillräckligt för att segla till Wagaland på Orknau.

Före jul anlände tre skepp fyllda med byte till hamnen, vilka Konut lastat med gåvor till sin far Gurmd och hans mor. Med gåvorna kom nyheter om Konuts och hans bror Haralds stora segrar och modiga gärningar. Särskilt den senare blev känd bland sina egna och fienden, när han under angreppet på Ath Ciath försvarspalissad var den förste som invaderade fästningen och sedan upptäckte Blacair Guthfritson och kastade sin yxa på honom, träffade honom i huvudet och delade det i två halvor, vilket framkallade panik hos försvararna och bidrog till den totala segern.

GW avsnitt 4 sid 331

På senhösten i år (948) återvände också kung Konut (Ri) och prins Harald (princeps) från expeditionen till Ath Ciath och de hade med sig alla skepp som lämnade Akearhaun föregående vår, och det fanns 27 av dem. De hade emellertid också 11 skepp och ett dussin hundra krigare från Sclavonii vilka gick med i Konutflottan eftersom de vann sin frihet genom att kämpa för Olarf Sigtrigson som bland hans fiender hette Amlaib Cuaraan. Det var i denna strid som Harald gjorde sitt namn, för i kungens duell under slaget vid Ath Ciath besegrade han prinsen Blacair Guthfritson, med titeln 'tanist aof Dubflinn'. Han tillfogade honom då dödliga sår och på detta sättet gick segern över till prinsen som kallades Gofraid Sitriuc. De kristna slavarna från Ath Ciath och Norfynbrarik berättade allt detta för mig, därav tre bröder, 8 smeder, 11 träsnidare och 27 pälsmakare och en 'gulsmiour' (guldsmed?), kallad Hunred, och ryktet sa att han tidigare tillhört kung Eadred.

AFM M948.15 <http://research.ucc.ie/celt/document/T100005B#Annal.46>

A conflict afterwards took place between the Irish and the foreigners, namely, between Ruaidhri Ua Canannain and the foreigners of Ath-cliaith, on the festival of Andrew the apostle precisely (*dvs. 30 november*). The foreigners were defeated and slaughtered, for

there fell six thousand mighty men, besides boys and calones; but Ruaidhri, heir to the sovereignty of Ireland, fell in the heat of that conflict, and Imhar, Tanist of the foreigners, also. Godfrey, however, i.e. the son of Sitric, escaped, and a few persons along with him.

AU U948.1

Blacair son of Gothfrith, king of the foreigners, was killed by Congalach son of Mael Mithig, and sixteen hundred were also killed or taken captive.

962

GW avsnitt 7 sid 334

Under Herrens år 962 dog kung Danow Konut de modigas död tillsammans med många av hans följeslagare. Detta olyckliga öde mötte kungen i slaget där han hjälpte härskaren av At Ciat (Dublin), Olaf, son till Sigfrid, även kallad Cuaran, från familjen Imari som mötte sin kusin som hette Camman vars far var Olaf, son till Godfrid. Samme Camman var en passionerad äventyrare som inte respekterade vapenvilan som beslutats om tidigare och i stället invaderade många allierade. Kung Cuaran, som hörde om förödelser orsakad av Camman i Leinster-området, lämnade med sin armé At Ciat för att hjälpa och tog många stormän med sig. På Leisners fält stod två arméer upp till Guds domstol i en duell och stötte samman med varandra den 17 oktober. At Ciat-styrkorna vägde tyngre på segerns skala, men många män från länderna Jutland (Jylland), Zeland (Själland) och Norregi (Norge) förblev på slagfältet och bland dem den mest ädle kungen Danow Kanut. Den sårade kungen Olaf jagade efter Camman, men denne flydde som en feg från slagfältet och lämnade sina kamrater för stormännen av At Ciats nåd.

?AFM M962.14 <https://research.ucc.ie/celt/document/T100005B#Annal.60>

A victory was gained over Amlaebh, son of Sitric, by the Osraighi, i.e. at Inis-Teoc, where many of the foreigners were slain, together with Batbarr, son of Nira.

AU ej omnämnt

Kommentarer

De iriska krönikorna beskriver händelser med tydlig irisk vinkling. Noterbart att den skandinaviskt interna slaget 962 inte nämns i AU och förmodligen inte heller i AFM.

Deras kronologi behandlas i https://irish-annals.scss.tcd.ie/Edition_4/K_trad/K_synch.htm där AFM:s årtalsangivelser varierar slumpmässigt ± 6 år:

"As can be seen the displacements range from FM being six years in advance to five years in arrears, and these displacements are both substantial and erratic at least into the tenth century, and they persist at least into the eleventh century."

AU:s årtalsangivelser ligger ett år "före" dvs AU 948 motsvarar år 947:

"AU chronology remains in arrears by one year for AD 663 to 1013"

GW beskriver händelser med tydlig dansk vinkling samt betydligt mer detaljerat.

Händelsen 917 omnämns enbart i förbigående under år 948, för att förklara Tukas fäderne.

De stora skiljaktigheterna mellan AFM/AU och GW innebär att de bör hanteras som helt separata källor. Att Blacair enligt GW dödas av Harald Blåtand men enligt AU av

Congalach kan därför inte tillmätas någon avgörande betydelse. AU:s formulering kan även tolkas som att Blacair dödades av Congalach styrkor, inte av honom personligen.

Möjligheten av att GW:s uppgift att Olarf Sigtrigson 947 var gift med en syster till kung

Konut, ett i övrigt okänt giftermål, får ett starkt stöd i <https://fmg.ac/Projects/MedLands/IRELAND.htm#OlafSihtricsondied981B>

"m firstly ---. No record has been found in any primary sources which confirms this supposed first marriage. However, given Olaf's estimated birth date, it is likely that he was married before his marriage to the widow of Domnall."